

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Nesodden kommune
Postboks 123
1451 Nesoddtangen

Miljøvern avdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.: Reidun Isachsen
Vår ref.: 2014/8628-2 M-FO
Saksbehandler: Simon Haraldsen
Direktetelefon: 22 00 36 522

Dato: 24.06.2014

Tilsyn av avløpsområdet 2014 - Nesodden kommune - Oversendelse av rapport fra tilsyn

Denne kontrollrapporten er laget på grunnlag og Fylkesmannens samtale med personell fra Nesodden kommune innen kommunalteknisk område den 13.6.2014, samt dokumentasjon oversendt i forkant av møtet.

Tema for tilsynet var hvordan kommunen har løst dokumentasjonskravene i utslippstillatelsen gitt av Fylkesmannen 6.februar 2012 med hjemmel i forurensningsloven. Kontrollen ble gjennomført som en 3 timers samtale hvor temaene var kommunens besvarelser innenfor: Miljøriskovurderinger med klima, årsrapport med utslippsregnskap, plan for fornyelse av ledningsnett, fremmedvann på ledningsnett og påslipp av industri til det kommunale avløpsnett. Dette er hovedoppgavene med frister som fremgår av utslippstillatelsen. Konklusjonene etter denne gjennomgangen er presentert i vedlagte rapport.

Resultater (funn) i forbindelse med tilsynet vil også inngå i årets nasjonale tilsynsaksjon rettet mot kommunale avløpsanlegg hvor temaene samsvarer med det som er nevnt ovenfor.

Den vedlagte rapporten fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og merknader. Den gir imidlertid ikke en tilstandsvurdering når det gjelder status for kommunens miljøarbeid ellers.

Selv om tilsynet ikke gir en helhetlig vurdering av kommunens avløpstjenester så gir vi en tilbakemelding om vårt hovedinntrykk av kommunens arbeid.

Generell tilbakemelding om kommunens arbeid innen avløpsfeltet:

Kommunens overordnede styringsdokument på avløpssektoren har ikke implementert Fylkesmannens krav i utslippstillatelsen. Kravene er i liten grad fulgt opp.

Kommunen arbeider etter en områdebasert tilnærming og skal gjennomføre rehabiliteringsoppgaver på avløpsnett i prioriterte områder de neste årene. Fylkesmannen etterlyser en videreutvikling av hovedplan avløp og ROS-analyser som et viktig grunnlag for robuste avløpssystem i et fremtidig klima sammen med sterk befolkningsvekst.

Buhrestua renseanlegg kan i dag påvise gode renseresultat, men står i risiko for at kapasitetsgrensen nås før det er på plass en permanent løsning.

Pålegg om tilbakemelding

Fylkesmannen ber om tilbakemelding på faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at dette brevet er mottatt. Rapporten vil være å anse som endelig dersom vi ikke mottar noen tilbakemeldinger.

Kommunen plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i rapporten. Med hjemmel i forurensningsloven § 49, pålegger Fylkesmannen Nesodden kommune å sende skriftlig tilbakemelding på tiltak som er eller er planlagt gjennomført. Vedtaket om skriftlig tilbakemelding kan påklages innen 3 dager etter at det er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Frist for retting av avvik og tilbakemelding settes til 01.01. 2015.

Vi forutsetter at kommunen igangsetter arbeidet umiddelbart, da oppgavene er mange og krevende.

Kommunen må lage en framdriftsplan som viser hvorledes arbeidet er tenkt organisert og gjennomført. En skisse sendes Fylkesmannen via postmottak innen 20.august 2014.

Gebyr for utført kontroll

Fylkesmannen skal i henhold til forurensningsforskriften § 39 innkreve gebyrer for kontroller etter forurensningsloven. Ved revisjon beregnes gebyr etter antall fokusområder og antall medgatte ukeverk. Fylkesmannen gjør her vedtak om at sats 4 for revisjoner, som for tiden er kr. 46 200,- jfr. forurensningsforskriften § 39-8 gebyr for systemrevisjon vil benyttes.

Vedtaket om gebyr er truffet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7, og kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker. Klagen bør være skriftlig begrunnet, og sendes via Fylkesmannen. Reglene om innkreving av gebyrer finnes også på www.miljodirektoratet.no under regelverk og forurensningsforskriften.

Informasjon om offentlighet i forvaltningen.

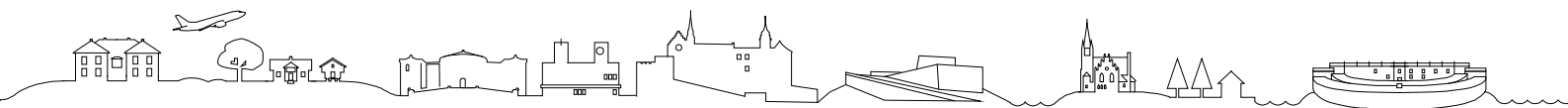
Lovverket vedrørende offentlighet i forvaltningen medfører at kontrollrapporten vil være et dokument som er tilgjengelig for offentligheten.

Med hilsen

Are Hedén
seksjonssjef

Simon Haraldsen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg

1 Rapport fra tilsyn innen avløpsområdet 2014 - Nesodden kommune

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Nesodden kommune
Postboks 123
1451 Nesoddtangen

Miljøvernavdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319
Deres ref.: Reidun Isachsen
Vår ref.: 2014/8628-2 M-FO
Saksbehandler: Simon Haraldsen
Direktetelefon: 22 00 36 51
Dato: 25.06.2014

Nesodden kommune - Kontrollrapport

Anleggsnr.
0216.0015.01

Kontrollnr.
2014.020.R.FMOA

Saksnr.
2014/8628

Rapportdato:
25/6-2014

Opplysninger om virksomheten som er kontrollert

Navn	Nesodden kommune Underenhet: Teknikk og Miljø (Infrastruktur og vannmiljø)
Foretak / underenhet	944383565 / 974637685
Besøksadresse	Kongleveien 2, 0216 Nesodden
Postadresse	Postboks 123, 1451 Nesoddtangen
Telefonnr.	66 96 43 00 sentralbord

Opplysninger om kontrollen

Kontrolldato	13.juni 2014
Virksomhetens representanter	Reidun Isachsen (Virksomhetsleder) Wenche Dørum (overingeniør VA) Arne Johansen (Rådgiver) Roger Taaje (Driftsleder)
Fylkesmannens representanter	Simon Haraldsen (revisjonsleder) Anne Stine Zakariassen (deltager)
Bakgrunn for kontrollen	Kontroll, oppfølging av ny utslippstillatelse og deltagelse i Miljødirektoratets avløpsaksjon 2014
Tema for kontrollen	Oppfølging av krav i tillatelsen

Sammendrag av resultat

Fylkesmannen avdekket 3 avvik under kontrollen:

1. Det mangler en målrettet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til det kommunale avløpsnett.
2. Det mangler en plan for fornyelse av avløpsnett.
3. Miljørisikovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.

Det ble videre gitt 4 merknader.

Avvik og merknader er definert på neste side.

Innledning/Bakgrunn

Kontrollens formål var å følge opp krav gitt i utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann av 6.2.2012. I forkant av kontrollen har Fylkesmannen foretatt en utsjekking av om dokumentasjon som skulle vært utarbeidet er innlevert og kvaliteten på denne.

Dokumentasjonskravene i tillatelsen er knyttet til miljørisikovurdering med klima, plan for reduksjon av fremmedvann, plan for fornyelse av avløpsledninger og en risikokartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnettet.

I tillegg inngår resultatene fra dette tilsynet i en landsomfattende avløpsaksjon for 2014 med hovedfokus på ledningsnett.

Kontrollrapporten beskriver avvik, merknader og andre kommentarer som ble gitt under kontrollen.

Definisjoner

Avvik: Defineres som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår i utslippstillatelser eller dispensasjoner.

Merknader: Forhold tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Dette kan f.eks. være mangler eller svake punkter ved virksomhetens utstyr, styresystemer eller arbeidsmåte.

Dokumentunderlag og regelverk

- Utslippstillatelse av 6.2.2012 for kommunalt avløpsvann for Nesodden kommune
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften), av 1. juni 2004, med senere endringer. Kapittel 14.
- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6. desember 1996, med senere endringer.

Resultat fra kontrollen

Det ble gitt 3 avvik under kontrollen omtalt på side 3-6.
Videre er det gitt 4 merknader, se side 5-6.

Avvik 1: Det mangler en målrettet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til det kommunale avløpsnett.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen for kommunalt avløpsvann fra Nesodden kommune, datert 6.2.2012, pkt. 7.2; utarbeide en målrettet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann herunder overvann til avløpsnett innen 1.11.2012.

Kommentarer:

Å redusere fremmedvann inn på avløpsnett er en sentral del av avløpsvirksomheten - og er av avgjørende betydning for utslippsmengdene fra ledningsanlegg.

Nesodden kommune har 100 % separatsystem i avløpsnett. Det vil være store utfordringer å rette opp alvorlige feil i disse systemene. Spillvannsnett er overbelastet i perioder med regn. Dette medfører overløpsutslipp på avløpsnett og økte utslipp fra Buhrestua renseanlegg. Data fra renseanlegget viser at ved store nedbørhendelser blir fremmedvannsmengdene 5-6 ganger så mye som ved normal tilstand. Økt andel tette flater som følge av befolkningsvekst og en varslet klimautvikling med oftere og mer ekstremvær gjør arbeidet med fremmedvannsreduksjoner viktigere.

I henhold til utslippstillatelsen skal fremmedvannsmengdene kartlegges og reduseres. Etter innledende målinger lages en handlingsplan (årsak, strategi og tiltak) for å redusere fremmedvann systematisk i de aktuelle områdene. Det bør settes opp målepunkter i prioriterte soner for å se effekter av tiltak. Viktig å styrke resultatene fra dette arbeidet med mål som er etterprøvbare. Klimaendringer og fremmedvann bør inkluderes som et eget tema i kommende hovedplan.

Planen oversendes Fylkesmannen. Vi ser overvannsplan som en viktig del av oppgaveløsningen hvor løsningsprinsipper og samspill mellom utbygger og mellom kommunens etater får god forankring i kommuneplansystemet.

Avvik 2: Det mangler en plan for fornyelse av avløpsnett.

Avvik fra:

Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann fra Nesodden kommune pkt 7.3 med krav om politisk behandlet fornyelsesprogram for perioden 2013-2021.

Kommentarer:

Det mangler et politisk behandlet fornyelsesprogram for avløpsnett for 2013-2021. Viktig å vise en systematisk planlegging av ledningsnettfornyelse over en lengre tidshorison.

Planen skal vise fremtidig fornyelsesbehov, fornyelsestakten og kriterier for utvelgelse av ledningsnettfornyelse.

Vi har registrert svært lav fornyelsestakt på avløpsnett de siste 7-8 år i kommunen og langt under landsgjennomsnittet til tross for et betydelig antall sårbare vannforekomster.

Fornyelsesplanleggingen av avløpsledninger må prioriteres da kommunen har et betydelig etterslep av gamle separatsystem. I henhold til KOSTRA (kommunens egen innrapportering) er over 50% av ledningsnett lagt før 1980. Gamle separatsystem med betongledninger har

vanligvis betydelig utlekking av spillvann til underliggende overvannsledning og direkte utslipp til resipient. Kommunen har de senere år ikke hatt en bærekraftig fornyelse av avløpsledninger.

En målrettet fornyelsesplanlegging forutsetter kontinuerlig oppdatering av ledningsnettdatabasen. For å kunne vurdere fremtidige avløpsgebyrer og personalressurser blir også fornyelsesplanlegging viktig.

Avvik 3: Miljøriskovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.

Avvik fra: Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann jfr. pkt 3.1, 3.2 og 4.3 og internkontrollforskriften § 5.6.

Kommentarer:

I henhold til utslippstillatelsen skal det gjennomføres en risikoanalyse for å kunne prioritere tiltak og utslippsdokumentasjon. Det skal blant annet gjøres beregninger av hvordan ledningsnettet påvirkes av ulike nedbørsituasjoner for å finne fram til kritiske soner /ledningsnett.

Å vurdere konsekvenser av sterk befolkningsutvikling og klima blir viktige satsingsområder på avløpssektoren. Forventet øket belastning på avløpssystemet krever kartlegging av risikoledninger, risikooverløp sammenholdt med resipientvurderinger. Dette gir et viktig beslutningsgrunnlag for målrettingen av tiltak. I dag mangler disse vurderingene.

Klimafaktor er ikke registrert fastsatt. Påslag av klimafaktor er viktig for utformingen og dimensjonering av ledningsanlegg som nå legges for en varighet på 100 år. Kunnskap om hvordan ekstremvær påvirker ledningsnettet, utslippsituasjoner, skaderisiko og kostnader må høyere prioriteres.

Områdetilnærmingen som kommunen i dag bruker forutsetter gode risikovurderinger for systematisk og effektivt arbeid innenfor sonene. Dagens ROS-analyse må videreutvikles med flere hendelsestyper. Spesielt savnes hendelstyper knyttet til utslipp av urensset avløpsvann som følge av ekstremvær. Feilkoblinger og tilstoppinger samt innsug av avløpsvann i vanntransportssystemet er også eksempler på viktige hendelsestyper som er aktuelle. Det er viktig at en styrker sikkerhetssystemene både på årsakssiden og på konsekvens.

Videre setter ROS-analysen krav til ledelse og medvirkning. Det må framgå tydeligere i ROS-analysen hvordan denne er forankret i kommunens overordnede styringssystem og medvirkning. Vi ber kommunen vurdere akseptkriteriene for risiko på nytt for bedre å skille hendelstypene. I dag er ingen avløpshendelser risikogradert i rød sone, noe som vil utløse handlingsplaner med risikoreduserende tiltak. I en videreutviklet ROS- analyse tas en gjennomgang av drift- og vedlikeholdssystemer med relevans for ROS.

I henhold til utslippstillatelsens krav skal alle overløp risikoklassifiseres for eksempel i 3-4 risikoklasser. Fylkesmannen foreslår at det gjøres en bedre gradering av overløpene hvor hvert av overløpene vektet i ulike konsekvenskategorier. Konsekvenskategorier kan være resipientens sårbarhet, nærhet til badeplasser, antall pe tilknyttet overløpet og eventuelt utslippsarrangement.

Utslippstillatelsen stiller krav til at alle overløp skal tidsregistreres og at årlig vannmengde ut fra overløpet måles. Dette er ikke utført i kommunen dag. Kommunen må eventuelt søke

Fylkesmannen om hvilke overløp som en ønsker unntatt fra vannmengdekrav. Dette kan kun begrunnes ut i fra en ROS-analyse.

Det foreslås at det utarbeides temakart som viser risikopunktene på avløpssystemet, herunder overløp- og risikoledninger.

I henhold til utslippstillatelsens pkt 3.3 skal en beredskapsplan foreligge samtidig med tiltaksvurderingen. Beredskapsplan mot akutt forurensning skal baseres på miljørisikovurderingen og være tilpasset den miljørisiko som virksomheten til en hver tid representerer. Kommunen har en beredskapsplan som må oppdateres når miljørisikovurderingen er foretatt.

Merknader

Fylkesmannen har videre 4 merknader knyttet til oppfølgingspunkter i utslippstillatelsen.

Merknad 1: Det mangler en overordnet plan hvor utslippstillatelsens krav blir en av rammebetingelsene.

Kommentarer:

Hovedplanen fra 2009 har en rekke svakheter og må videreutvikles. Oppfølging av kravene i utslippstillatelsen forutsetter en forankring i kommuneplansystemet og i økonomiplan.

Vi merker oss at hovedplanen i dag mangler overordnede avløpsmål, funksjonskrav til ledningsnettet (kapasitet, tetthet, driftsikkerhet), konkretisering av beste tilgjengelig teknologi, jfr. forurensningsforskriftens § 14-5. Målene bør også være etterprøvbare for å vise hva som oppnås i planperioden.

Hovedplanen bør også samordnes med kommuneplanen og følge det samme tidsløpet. I henhold til kommunens kommuneplan og planprogrammet skulle hovedplanen ha vært revidert i 2013 som en prioritert plan som krever videreutvikling. Vi registrer at dette ikke er blitt fulgt opp fra administrasjonens side.

Merknad 2: Buhrestua renseanlegg er i ferd med å nå sin kapasitetsgrense – søknadsprosess bør igangsettes straks.

Kommentar:

Buhrestua renseanlegg hadde gode renseresultater for 2013- og driftsstabiliteten synes god – selv om fremmedvannsmengdene tidvis skaper utfordringer på totalsystemet.

Derimot er kapasiteten i ferd med å bli brukt opp og krever igangsettelse av beslutningsprosesser for sikring av tilstrekkelig behandlingsskapasitet fremover. Det ble opplyst på møtet at kommunen vil nedlegge Buhrestua renseanlegg og søke overføring av avløp herfra til VEAS eller Oslo kommune ved Bekkelaget renseanlegg.

Fylkesmannen opplyste om at utvidet kapasitet på Bekkelaget renseanlegg ikke vil være klart før 2020. Vi understreket at den formelle søknadsprosessen som involverer flere kommuner (her: Oslo, Asker og Bærum) er en omfattende prosess- som vil ta tid.

Merknad 3: Kommunens årsrapport for 2013 er mangelfull utfyllt.

I henhold til utslippstillatelsen skal det leveres hvert år en rapport som viser utslippsregnskap, hva som er oppnådd i forhold til utslippstillatelsens krav, egenvurdering m.m. for rapporteringsåret.

Fylkesmannen er for årsrapporten 2013 ikke tilfreds med kvaliteten på utfyllingen, da den mangler vesentlig informasjon. Blant annet er overløpsberegninger verken på Buhrestua eller på avløpsnettet tatt med i utslippsregnskapet.

Vi forventer bedre utfylling av årsrapportene. Utslippsdokumentasjonen er også viktig for oppfølgingen av vannforskriften.

Merknad 4: Kartlegging og risikovurdering av påslipp til det kommunale avløpssystemet.

I henhold til utslippstillatelsens krav skal det gjennomføres en kartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale ledningsnettet som etterfølges av risikovurderinger.

Vi registrerte at det er gjort en kartlegging av virksomheter med fett- eller oljeutskillere i kommunen, men at disse ikke er risikovurdert. Det gjenstår derfor et arbeid med å risikoklassifisere virksomheter og vurdering av påslippskrav hjemlet etter forurensningsforskriften § 15. I tillegg bør kommunen vurdere retningslinjer/ lokale forskrifter knyttet til krav til forbehandling fra virksomheter/ bransjer.

Andre forhold / kommentarer

- Kommuneplanens arealbestemmelser har tatt inn flomveier som hensynssone.
- Kommunen har høyere ambisjon på renseseffekter på Buhrestua rensesanlegg enn de statlige kravene satt i utslippstillatelsen og i forurensningsforskriften.
- Kommunen arbeider i et formalisert avløpssamarbeid med nabokommuner gjennom bl.a vannområde PURA og Indre oslofjord vest.
- Den faglige kompetansen innenfor VA synes i dag å være tilfredstillende. Helhetstekningen med befolkning og klima er utfordrende på VA. Det vil være økt behov for kompetanse og ressurser fremover innenfor planlegging og gjennomføring av tiltak. Vi viser også til det store vedlikeholdsetterslepet kommunen har på avløpsledningene.